

i innych przepisach środowiskowych. Zdaniem autorki niezrozumiałe jest, dlaczego proponowane zmiany nie mogą zostać przyjęte w regulacjach, które są już przedmiotem dyskusji politycznej. Przygotowany projekt odrębnej ustawy rodzi obawy, że dyskusje nad nim będą długo trwały, co z uwagi na upływ czasu nie jest korzystne dla dobrostanu zwierząt w Niemczech.

Volkmar Nies, *50 Jahre Zeitschrift für Agrarrecht/Agrar- und Umweltrecht – ein persönlicher Rückblick* (50 lat czasopisma naukowego „Agrarrecht”/„Agrar- und Umweltrecht” – osobista retrospekcja), AUR 2020, nr 9, s. 322–324.

Autor podkreśla rolę, jaką AUR i publikowane w nim wyniki badań naukowych odegrały w okresie przemian systemowych, politycznych i gospodarczych w Niemczech. Ukazuje rozwój prawa rolnego od jego klasycznego rozumienia, obejmującego zwłaszcza zagadnienia związane z obrotem nieruchomości rolnymi, gospodarstwami rolnymi, dzierżawą gruntów oraz swoiste zagadnienia prawa procesowego, do ujęcia współczesnego, które uwzględnia również zagadnienia związane m.in. z ochroną środowiska, bezpieczeństwem żywności i bezpieczeństwem żywnościowym, rozwojem obszarów wiejskich, dopłatami do produkcji rolnej, dziedziczeniem, łowiectwem, gospodarką leśną, ochroną zwierząt, energetyką, budownictwem. Autor przywołuje najwybitniejszych agrarystów oraz przytacza ich najważniejsze publikacje. Wskazuje, że autorzy artykułów publikowanych na łamach tego czasopisma naukowego byli nie tylko teoretykami, ale także w dużej mierze praktykami, m.in. notariuszami, adwokatami, urzędnikami i ekspertami.

OPRAC. ŁUKASZ MIKOŁAJ SOKOŁOWSKI

„Diritto Agroalimentare”

Francesco Aversano, *Sul controllo ufficiale nella filiera agroalimentare: antichi questioni e nuovi modelli* (O urzędowej kontroli w łańcuchu rolno-żywnościowym: dawne problemy i nowe modele), DA 2020, nr 2, s. 249–275.

Tematem rozważań autora jest kwestia urzędowej kontroli żywności, w szczególności procedury analiz matryc żywnościowych. Wskazuje on, że odpowiednie metody kontrolne powinny iść w parze z celami, zasadami i regułami wyznaczonymi przez prawo rolno-żywnościowe. W takiej perspektywie należy rozpatrywać przepisy rozporządzenia 625/2017. Regulacje te mają znaczący wpływ na funkcjonowanie łańcucha dostaw żywności. Określają modele odpowiedzialności oraz ochrony interesów podmiotów zaangażowanych w poszczególne etapy dostaw, a także konsumentów.

Margherita Brunoni, *Which pathways for agrobiodiversity in the new CAP reform?* (Jakie są ścieżki rozwoju agrobioróżnorodności w nowej reformie WPR?), DA 2020, nr 2, s. 277–294.

Artykuł M. Brunoni stanowi refleksję nad tym, jak nowa Wspólna Polityka Rolna promuje zachowanie różnorodności biologicznej, a także wykorzystywanie charakterystycznych dla regionu i tradycyjnych odmian roślin i ras zwierząt. Autorka na wstępie definiuje pojęcia agrobioróżnorodności oraz zasobów genetycznych dla żywności i rolnictwa, aby przedstawić następnie międzynarodowe i europejskie ramy prawne tych zagadnień. Dalszą część artykułu poświęca porównaniu założeń WPR 2014–2020 z propozycjami nowej WPR 2020–2027 w perspektywie ochrony bioróżnorodności w rolnictwie. W konkluzji wskazuje na szanse i wyzwania, jakie stoją przed WPR w kontekście zrównoważonego wykorzystywania zasobów genetycznych.

Sonia Carmignani, *Ambiente, etica e doverosità* (Środowisko, etyka i obowiązkowość), DA 2020, nr 2, s. 295–308.

S. Carmignani skupia się w artykule na kwalifikacji prawnej środowiska z punktu widzenia obowiązków, jakie ciążyą wobec niego na społeczeństwie i poszczególnych jednostkach. Obowiązki te nie mogą sprowadzać się jedynie do przestrzegania odpowiednich przepisów prawa, ale winny raczej stanowić powinności o charakterze moralnym. Regulacjom prawnym musi więc towarzyszyć edukacja obywateli, tak by ochrona środowiska stała się częścią systemu wartości społeczeństwa, niezależnie od tego, czy jest wynikiem narzuconych przez prawodawcę norm postępowania.

Luigi Russo, *Le pratiche commerciali scorrette nella filiera agroalimentare tra diritto UE e diritto interno* (Nieuczciwe praktyki handlowe w łańcuchu rolno-żywnościowym między prawem UE a prawem krajowym), DA 2020, nr 2, s. 401–425.

Artykuł L. Russo dotyczy procedur zwalczania nieuczciwych praktyk handlowych między przedsiębiorcami w łańcuchu dostaw produktów rolnych i żywnościowych na terenie Unii Europejskiej. Do niedawna prawodawca unijny nie zaliczał do swoich priorytetów interwencji w sprawie umów zawieranych w ramach łańcucha dostaw produktów rolno-żywnościowych, które mogły się wiązać ze stosowaniem nieuczciwych praktyk handlowych. Pozostawiał je w gestii prawodawców państw członkowskich. Jednakże w kwietniu 2019 r. zdecydował się uregulować te kwestie, w wyniku czego Parlament Europejski uchwalił dyrektywę 2019/633. Autor zastanawia się, czy obowiązujące regulacje, zwłaszcza w ustawodawstwie włoskim, należycie chronią słabszą stronę umowy przed nadużyciami ze strony kontrahenta. W tym celu analizuje i porównuje postanowienia dyrektywy 2019/633 oraz przepisy obowiązujące przed jej wdrożeniem. Przywołuje

także wyrok Trybunału Sprawiedliwości C-2/18 z 13 listopada 2019 r., który dotyczy zwalczania niedozwolonych praktyk handlowych na litewskim rynku mleka.

OPRAC. ELIZA JACHNIK

„Revista de Derecho Agrario y Alimentario”

María José Cazorla González, María del Mar Bardera Baldrich, *Análisis de las relaciones comerciales y de competencia en la cadena de suministro alimentaria* (Analiza relacji handlowych i dotyczących konkurencji w łańcuchu dostaw żywności), RDAA 2020, nr 76, s. 7–48.

W artykule zostały przedstawione instrumenty prawne, które umożliwiają producentowi rolnemu wzmocnienie swojej pozycji w relacjach handlowych w świetle postanowień TFUE oraz norm prawnych dotyczących ochrony konkurencji. Ponadto wymienione zostały formy wsparcia przedsiębiorców stowarzyszonych w ramach spółdzielni, organizacji producentów i ich zrzeszeń, organizacji producentów owoców i warzyw oraz spółek rolnych zajmujących się produkcją, przetwarzaniem i komercjalizacją produktów rolnych i leśnych.

Zdaniem autorek europejscy producenci rolni w czasach kryzysu sanitarnego zapewniali konsumentom dostawy żywności o określonej jakości i w odpowiedniej ilości, jednak sytuacja gospodarcza wymuszała na nich niekiedy sprzedaż własnych produktów poniżej wartości rynkowej. Ta i inne formy ochrony swojej pozycji w sektorze rolno-spożywcym zostały poddane analizie w świetle prawodawstwa Unii Europejskiej (art. 101 TFUE, postanowień dyrektywy nr 633 z 17 kwietnia 2019 r. w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych w relacjach między przedsiębiorcami w łańcuchu dostaw produktów rolnych i spożywczych) oraz prawodawstwa hiszpańskiego poświęconego wsparciu sektora rolno-spożywczego (dekretu królewskiego-ustawy nr 5 z 25 lutego 2020 r., ustawy nr 8 z 16 grudnia 2020 r.).

Santiago Escribano Pintor, Jorge O. Cáceres Gianni, *Necesidad de armonización de la legislación apícola en el territorio nacional. Estudio de caso: las distancias entre apiarios* (O potrzebie harmonizacji prawodawstwa pszczelarskiego na terytorium kraju. Studium przypadku: odległości między pasiekami), RDAA 2020, nr 76, s. 49–92.

W XXI wieku hiszpański sektor pszczelarski zaczął odnotowywać coraz gorsze wyniki gospodarcze. Zdaniem autorów do takiej sytuacji przyczyniła się zwłaszcza niejednolita regulacja działalności pszczelarskiej, w ramach której funkcjonuje prawodawstwo na poziomie krajowym (w postaci dekretów królewskich, jak np. dekret nr 209 z 22 lutego 2002 r., w ramach którego ustanowione zostały m.in. przepisy po-